

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор, професор

_____ **С.В. Іванов**
(підпис)

«___» _____ **20__** р.

«Економіка готельного господарства та ціноутворення»

ПРОГРАМА

варіативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

напряму 6. 140101 «Готельно-ресторанна справа»

(шифр дисципліни ВС 12)

Київ 2012 р.

Програма навчальної дисципліни «Економіка готельного господарства та ціноутворення»
для студентів за напрямом підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»

«____» _____ 2012 р. 10с.

Розробник:

Басюк Т.П. доцент, канд.екон.наук

Програму схвалено на засіданні кафедри прикладної економіки:

Протокол № 8

від “11” грудня 2012 року

Завідувач кафедри: _____ А.О. Заїнчковський
(підпис)

**Програму схвалено на засіданні випускової кафедри технології харчування та
ресторанного бізнесу:**

Протокол № _____

від “___” _____ 2012 року

Завідувач кафедри: _____ В.Ф. Доценко
(підпис)

**Програму схвалено Вченою радою факультету готельно-ресторанного та туристичного
бізнесу:**

Протокол № _____

від „___” _____ 2012 року

Декан факультету: _____ В.Ф. Доценко
(підпис)

Програму схвалено Науково-методичною радою університету:

Протокол № _____

від „___” _____ 2012 року

Голова НМР університету: _____ В. М. Криворотько
(підпис)

1. Загальні відомості

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Економіка готельного господарства та ціноутворення» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямку 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та методологічні основи формування та використання ресурсного потенціалу підприємств готельного господарства, здійснення аналізу та прогнозування результативності та ефективності його діяльності, а також нормативно-законодавча база, яка регламентує діяльність підприємств готельного бізнесу.

Міждисциплінарні зв'язки: теоретичні підходи, практичний інструментарій, що застосовується у навчальній дисципліні «Економіка готельного господарства та ціноутворення», ґрунтуються на матеріалі, який вивчається у дисциплінах «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Організація готельного господарства», «Менеджмент готельно-ресторанного господарства», «Маркетинг готельно-ресторанного господарства».

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка готельного господарства та ціноутворення» є формування у студентів сучасного економічного мислення щодо відповідних тенденцій розвитку готельної справи в Україні, глибокого комплексного розуміння проблем управління підприємствами готельного бізнесу та опанування навичок їх практичного розв'язання.

1.1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка готельного господарства та ціноутворення» є ознайомлення з основними тенденціями розвитку готельного господарства в Україні; виділення особливостей елементів ресурсного потенціалу підприємств готельного бізнесу; опанування спеціальних методів аналізу та планування основних фондів і оборотних фондів готелів; вміння визначати, аналізувати та планувати експлуатаційну програму, дохід, прибуток готелю; встановлювати ціни на основні види послуг готелю.

1.1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: визначення сутності та соціально-економічного значення розвитку готельного бізнесу в Україні; визначення міжнародних та вітчизняних особливостей та тенденцій розвитку готельного бізнесу; характеристику специфічних особливостей господарсько-фінансової діяльності підприємств готельного бізнесу; систему показників, що характеризують господарську діяльність готельного господарства; економічний механізм, стратегію та тактику діяльності підприємств готельної сфери в сучасних умовах

господарювання; сутність та зміст експлуатаційної діяльності підприємств готельного бізнесу; понятійний апарат та інструментарій управління ресурсним потенціалом підприємств готельної індустрії; методи оцінки та шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємств готельного господарства та їх послуг; характеристику методичних основ оцінки та управління результативними показниками діяльності підприємств готельної індустрії; порядок розробки фінансового плану інвестиційних проектів готелю; особливості процесу ціноутворення на підприємствах готельного бізнесу; характеристику прогресивних методів ціноутворення, які застосовуються на підприємствах готельного бізнесу;

вміти: виділяти основні тенденції розвитку готельного бізнесу в Україні та світі; чітко формулювати специфічні особливості готельного господарства; оцінювати фінансово-економічний стан готелю опираючись на систему спеціальних показників; визначати потребу готелю в окремих видах ресурсів та обирати джерела їх залучення; оцінювати рівень конкурентоспроможності підприємств готельного бізнесу; розраховувати показники оцінки ефективності інвестиційних проектів, пов'язаних із започаткуванням або розвитком готелю; складати ціни на послуги, які надаються готелем; застосовувати світовий досвід ціноутворення в готельній сфері;

мати навички: обрахунку основних показників, за допомогою яких визначають фінансово-економічний стан готельного господарства; аналізу ефективності використання матеріальних, трудових, фінансових ресурсів в готельному господарстві; планування діяльності готелю та потреби в певних видах ресурсів; обґрунтування доцільності реалізації інвестиційних проектів; визначення цін на послуги та продукцію готельного комплексу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин/ 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади функціонування підприємств готельного господарства.

Місце та роль готельного бізнесу в системі народного господарства України. Міжнародні підходи щодо організації та тенденції розвитку готельного бізнесу. Економіко-правові засади функціонування підприємств сфери готельного бізнесу на ринку. Методичні основи управління діяльністю підприємств готельної індустрії.

Змістовий модуль 2. Формування та використання ресурсного потенціалу підприємств готельного господарства.

Економічний ресурсний потенціал підприємств готельного бізнесу та передумови його ефективного використання. Матеріально-технічна база та основні фонди підприємств

готельної індустрії. Формування та ефективність використання оборотних фондів готелів. Характеристика трудових ресурсів підприємств готельного бізнесу. Фінансові ресурси підприємств готельного господарства.

Змістовий модуль 3. Економічні основи управління результатами фінансово-господарської діяльності підприємств готельного бізнесу.

Управління експлуатаційною діяльністю підприємств готельного господарства. Управління доходами підприємств готельної індустрії. Управління поточними витратами та собівартістю послуг підприємств готельної індустрії. Управління прибутком та ефективністю діяльності підприємств готельного бізнесу. Фінансове планування на підприємствах готельної сфери. Ціноутворення на підприємствах готельної сфери. Якість обслуговування клієнтів як чинник розвитку підприємств готельної індустрії.

3. Рекомендована література

Законодавча та нормативна:

1. Господарський кодекс України. – К.: Вид. Паливода А.В., 2004. – (Кодекси України).
2. ГОСТ 28681.4-1995. Туристско-экскурсионное обслуживание. Классификация гостиниц. — Введ. 1995 г. — М., 1995.
3. ГОСТ 28681.2-1995. Туристско-экскурсионное обслуживание. Туристские услуги. Общие требования. — Введ. 1995 г. — М., 1995.
4. ДСТУ 3498-1996. Система сертифікації УкрСЕПРО. Бланки документів. Форми та опис. — Чинний з 1996 р. — К., 1996.
5. ДСТУ 3413-1996. Система сертифікації УкрСЕПРО. Порядок проведення сертифікації продукції. — Чинний з 1996 р. — К., 1996.
6. ДСТУ ІСО 9004-2-1996. Управління якістю та елементи системи якості, в 2 ч. — Чинний з 1996 р. — К., 1996. — Ч. 2 : Настанови щодо послуг.
7. ДСТУ 3230-1995. Управління якістю та забезпечення якості. Терміни та визначення. — Чинний з 1995 р. — К., 1995.
8. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. / електронний ресурс <http://www.rada.gov.ua>
9. Кодекс законів про працю України. – К.: Парламентське вид-во, 2003. – 108 с.
10. Правила користування готелями і аналогічними засобами розміщення і надання готельних послуг : наказ Державної туристичної адміністрації України від 16 березня 2004 р. № 19. — К., 2004.
11. Правила обов'язкової сертифікації готельних послуг: наказ Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 27 січня 1999 р. № 37. —

- Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 15 квітня 1999 р. за № 236/3529. — К., 1999.
12. Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР "Про захист прав споживачів": Закон України // Уряд. кур'єр. — 1999. — 27 січ.
 13. Про оплату праці: Закон України // Голос України. — 1995. — 25 трав.
 14. Про затвердження Правил користування готелями та надання готельних послуг в Україні: наказ Державного комітету України по житлово-комунальному господарству та Державного комітету України по туризму від 10 вересня 1996 р. № 77/44. — Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 вересня 1996 р. за № 531/1556. — К., 1996.
 15. Про затвердження форм державної статистичної звітності з питань туризму та інструкцій щодо їх заповнення: наказ Державного комітету статистики України від 4 березня 1998 р. № 96. — Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19 березня 1998 р. за № 182/2622. — К., 1998.
 16. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : закон України від 1 червня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 36.
 17. Про стандартизацію та сертифікацію : закон України // Стандартизація, сертифікація і якість. — 1997. — № 6.
 18. Про туризм : закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № зі,
- Базова:**
19. Агафонова Л. Г. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: навч. посіб. / Л. Г. Агафонова, О. С. Агафонова. — К., 2002.-243с.
 20. Агеева О.А. Туризм и гостиничное хозяйство : учеб. для вузов / О. А. Агеева, Д. Н. Акуленок, Н. М. Васильев и др. — М., 1999.-215с.
 21. Архіпов В. В. Організація ресторанного господарства : навчальний посібник / В. В.Архіпов. - 2-е вид., перероб. і доп. - К. : Центр учбової літератури, 2010. - 279 с.
 22. Архіпов, Віктор Віталійович. Ресторанна справа: асортимент, технологія і управління якістю продукції в сучасному ресторані : навч.посібник / В. Архіпов, Т. Іванникова, А. Архіпова. - К. : Центр учбової літератури, 2008. - 381 с.
 23. Байлик С. И. Гостиничное хозяйство: Учебник для студ. высш. учеб. заведен. / 2-е изд., перераб. и доп. - К.: Дакор, 2009. — 365с.
 24. Банько В. Г. Будівлі, споруди, обладнання туристських комплексів та їх експлуатація: навч. посіб.:— К., 2006.-168с.

25. Борисова Ю.Н., Таранин Н. И. Менеджмент гостиничного и ресторанного бизнеса. - М.: РМАТ, 1997.-156с.
26. Волков Ю.Ф. Гостиничный и туристический бизнес: учебное пособие / 2-е изд. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2009. - 636с.
27. Волков Ю. Ф, Экономика гостиничного бизнеса / Ю. Ф. Волков. — М., 2003.-380с.
28. Дядечко Л. П. Місце готельного господарства в обслуговуванні туристів. Економіка туристичного бізнесу: навчальний посібник.- К.,2007. — 185с.
29. Ефимова О. П. Экономика гостиниц и ресторанов : учеб. пособ. / О. П. Ефимова, Н. А. Ефимова, Т. А. Олефиренко. — 3-е изд., стер. — М., 2006.-215с.
30. Кузнєцова Н. М. Основи економіки готельного та ресторанного господарства: навч. посіб. - К.: Ін-т туризму, 1997. — 174с.
31. Мунін Г. Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу: навчальний посібник / під заг. ред. : М. М. Поплавського, О. О. Гаца. - К. : Кондор, 2008. - 458 с.
32. Нечаюк Л.І. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. Нечаюк, Н. Нечаюк. - 3-тє вид. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 343 с.
33. Основы индустрии гостеприимства: уч. пособ./ Д. И. Елканова, Д. А. Осипов, В. В. Романов, Е. В. Сорокина. - М.: 2009. - 247с.
34. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємства: навч. посіб. - К., 2007.- 168с.
35. Роглев Х. Й.Основи готельного менеджменту: навч. посіб., Київський ун-т туризму, економіки і права. - К.: Кондор, 2009. - 405 с.
36. Ткаченко Т. І. Економіка готельного господарства і туризму: навч. посіб. / Т. І. Ткаченко, С. П. Гаврилюк. — К., 2005.-245с.
37. Управління сучасним готельним комплексом : навч. посіб. / за ред. С. І. Доругунцова. — К., 2005.-159с.
38. Федцов В. Г. Культура гостинично-туристского сервиса: учебник / изд. 2-е. - Ростов-на-Дону : Феникс, 2008. - 503 с.
39. Чорненька Н.В. Організація функціонування готельної індустрії / Організація туристичної індустрії: навчальний посібник. - К., 2008. - С.61-83.
40. Яковлев Г. А. Экономика гостиничного хозяйства: учебное пособие. — М. : Издательство РДЛ, 2006. - 224 с.

Допоміжна:

41. Агеева О.А. Туристические фирмы и гостиницы, бухучет и налогообложение / О. А. Агеева. — М., 2000.

42. Азар В. Экономика туристского рынка / В. Азар, С. Туманов. — М., 1998.
43. Александрова А. Ю. Международный туризм : учеб. пособ. / А. Ю. Александрова. — М., 2001.
44. Балабанов И. Т. Экономика туризма: учеб. пособ. / И. Т. Балабанов, А. И. Балабанова. — М., 1999.
45. Богалдин-Малых В. В. Маркетинг и управление в сфере туризма и социально-культурного сервиса. Туристические, гостинично-ресторанные и развлекательные комплексы : учеб. пособ. / В. В. Богалдин-Малых. — Москва; Воронеж, 2004.
46. Бойцова М. Усе про облік та організацію готельного бізнесу / М. Бойцова, О. Шроженко. — Х., 2005.
47. Борисова Ю. Н. Менеджмент гостиничного и ресторанного обслуживания / Ю. Н. Борисова и др. — М., 1997.
48. Бородин В. В. Ресторанно-гостиничный бизнес : учет, налоги, маркетинг, менеджмент / В. В. Бородин. — М., 2001.
49. Васирина СИ. Организация и управление гостеприимством / С. И. Васирина. — Симферополь, 2004.
50. Кабушкин Н. И. Менеджмент гостиниц и ресторанов : учебник / Н. И. Кабушкин, Г. А. Бондаренко. — 4-е изд., стер. — Мн., 2003.
51. Коган Т. Л. Экономика, организация и планирование гостиничного хозяйства / Т. Л. Коган, Л. Я. Бабуцкий. — К., 1980.
52. Лесник А. Л. Стратегии конкуренции в гостиничном бизнесе / А. Л. Лесник, М. Н. Смирнова. — М., 2001.
53. Лукьянова Л. Г. Уніфіковані технології готельних послуг / Л. Г. Лук'янова, Т. Т. Дорошенко, І. М. Муніч ; за ред. проф. В. К. Федорченка. — К., 2001.
54. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика: навч. посіб. / М. П. Мальська, В. В. Худо. — К., 2007.
55. Мунін Г. Б. Особливості та напрями вдосконалення фінансово-операційного аналізу діяльності готельного бізнесу / Г. В. Мунін // Формування ринкових відносин в Україні. — 2003. — № 10.
56. Мусакин А. А. Малый отель: с чего начать, как преуспеть. Советы владельцам и управляющим / А. А. Мусакин. — С-Пб., 2007.
57. Обов'язкова сертифікація туристичних та готельних послуг в У країні : довідник. — К., 1997.
58. Организация и управление гостиничным бизнесом : учебник / под ред. А. Л. Лесника, А. В. Чернышева. — М., 2001.

59. Пандяк І. Г. Основи формування механізму конкурентних переваг в управлінні якістю готельних послуг /І. Г. Пандяк, М. П. Мальська, О. М. Гаталяк // Вісн. нац. ун-ту "Львівська політехніка". — 2007. — Вип. 579.
60. Пандяк І. Г. Ринок малих форм у готельному бізнесі: проблеми становлення і розвитку /І. Г. Пандяк // Вісн. Львів, ун-ту. — Сер. геогр. — 2008. — Вип. 35.
61. Пандяк І. Г. Сучасний стан та проблеми розвитку бізнес-готелів в Україні / І. Г. Пандяк // Вісн. Львів, ун-ту. — Сер. "Міжнародні відносини". —2008. — Вип. 24.
62. Ресторанне господарство і туристична індустрія в ринкових умовах : зб. наук, праць / Київ. нац. торг.-екон. ун-т.; відп. ред. М. І. Пересічний. — К., 2004.
63. Роглев Х. Й. Основи готельного менеджменту : навч. посіб. / Х. Й. Роглев. — К., 2005.
64. Санаторно-курортне лікування, організований відпочинок та туризм у Київській області у 2010/2011 роках: стат. бюлетень —К.:2010.
65. Тимохина Т. Л. Организация приема и обслуживания туристов : учеб. пособ. / Т. Л. Тимохина. — 3-е изд., перераб и доп. — М., 2008.
66. Травин В. В. Менеджмент персонала гостиничного комплекса / В. В. Травин, В. А. Дятлов. — 2-е изд. — М., 2000.
67. Туризм и гостиничное хозяйство / под ред. А. Д. Чудновского. — М., 2003.
68. Уокер Джон Р. Введение в гостеприимство : учебник / Р. Джон Уокер ; пер. с англ. — М., 1999.
69. Федорченко В.К. Готельне господарство : основні показники, оцінка якості послуг / В. К. Федорченко, І. М. Мініч. — К., 1999.
70. Ценовая политика предприятия. — 2-е изд. /В.М. Тарасевич. — СПб.: Питер, 2003.

Інформаційні ресурси

www.zakon.rada.gov.ua

www.gorstat.kiev.ua

www.tour-cn.com.ua

www.sworld.com.ua

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Економіка готельного господарства та ціноутворення» є екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання

Діагностика успішності навчання студентів під час проведення:

- **лекційних занять** визначається: виконанням письмових контрольних робіт, тестових завдань;
- **практичних занять** визначається: усним опитуванням з теми заняття; розв'язанням практичних завдань, виконанням індивідуальних завдань, письмових контрольних робіт тощо.
- **екзамену** визначається: відповіддю на теоретичні питання (в усній, письмовій або тестовій формах), розв'язанням практичного завдання.